

Pracovná skupina pre hnojivá, 12. máj 2025

Miesto stretnutia: COPA-COGECA, Rue de Trèves 61, 1040 Brusel

Dátum stretnutia: 12. mája 2025

Účastník stretnutia: Konzorcium

Názov aktivity: Pracovná skupina pre hnojivá

Podrobný popis aktivity:

Situácia na trhu

Sekretariát najprv predstavil súčasný vývoj cien dusíkatých hnojív za posledných päť rokov.

Sekretariát na základe informácií poskytnutých GR GROW zhrnul súčasný vývoj na európskom trhu s hnojivami. Od vypuknutia vojny na Ukrajine došlo k dramatickému poklesu výrobných kapacít amoniaku v Európskej únii, ktorá klesla len na 16,5 % pôvodnej úrovne, čo vyvoláva vážne obavy o dlhodobú sebestačnosť európskeho poľnohospodárstva. Najnovšie údaje o spotrebe dusíkatých hnojív za obdobie od júla 2023 do júna 2024 síce vykazujú známky čiastočného oživenia trhu, ale nedosahujú predvojnové objemy. Došlo k zvýšeniu trhového podielu európskych výrobcov v kontexte mierne rastúceho dopytu po dusíkatých hnojivách a súčasného zníženia dovozu do Únie. V roku 2024 ich podiel dosiahne najmenej 60 %, čo je nárast o 10 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2022, ale stále o ďalších 10 bodov zaostáva za úrovňou z roku 2021. Sekretariát tiež upozornil na analýzu Alberta Perssona zo spoločnosti Fertecon o fosfátoch a dilemách, ktorým EÚ v tejto oblasti čelí. Správa poukazuje na extrémnu koncentráciu svetového trhu s fosfátmi, keď päť krajín kontroluje viac ako 80 % svetového vývozu: Maroko, Rusko, Spojené štáty, Saudská Arábia a Čína. Čínska vláda pritom aktívne reguluje vývoz fosfátových hnojív, aby udržala nízke ceny pre domáci trh a predĺžila životnosť svojich ložísk. V prípade Spojených štátov situáciu komplikujú napäté obchodné vzťahy. Zvýšenie dovozu z Maroka sa v súčasnosti považuje za najreálnejšiu možnosť, čo by však ešte viac zvýšilo závislosť európskeho trhu od tohto významného dodávateľa. Keďže EÚ nemá dostatočné vlastné zásoby fosfátových surovín, dlhodobo čelí štrukturálnemu deficitu v tejto oblasti.

Súčasná situácia v niektorých členských štátoch: Francúzsko zaznamenalo v roku 2024 mierny nárast domácej výroby dusíkatých hnojív, najmä vďaka dočasným dotáciám na plyn pre energeticky náročné závody, ale závislosť od dovozu pretrváva. Na druhej strane v Nemecku zostávajú niektoré závody mimo prevádzky z dôvodu vysokých cien vstupov. Poľsko a Maďarsko zvažujú cieľené opatrenia na podporu domácej výroby, ale čelia rozpočtovým obmedzeniam. Pokiaľ ide o fosfáty, väčšina krajín strednej a východnej Európy je plne závislá od dovozu, pričom Maroko zostáva hlavným obchodným partnerom napriek snahám o diverzifikáciu.

Clá na dovoz hnojív z Ruska a Bieloruska

Sekretariát pripomenul, že návrh Európskej komisie na úpravu ciel na dovoz hnojív z Ruska a Bieloruska bol uverejnený 28. januára. Tento legislatívny návrh následne schválil Výbor stálych predstaviteľov členských štátov (COREPER) 14. marca bez akýchkoľvek pripomienok alebo zmien.

V Európskom parlamente bola za spravodajkyňu Výboru pre medzinárodný obchod (INTA) vymenovaná poslankyňa Inese Vaidere (EPP, Lotyšsko) a hlasovanie o jej správe je naplánované na 15. mája o 10.00 hod. Sekretariát upozornil, že správa spravodajkyne plne podporuje návrh Komisie

bez pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov, a keďže koordinátori výboru INTA súhlasili, že nepredložia žiadne pozmeňujúce a doplňujúce návrhy, sekretariát zaslal členom tohto výboru list, v ktorom vyjadril stanovisko Copa-Cogeca.

Vo Výbore pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (AGRI) sa úlohy spravodajkyne stanoviska ujala poslankyňa EP Mireia Borrás Pabon (Patrioti pre Európu, Španielsko). Výbor AGRI už o tomto stanovisku hlasoval 5. mája. Konsolidované znenie prijatého stanoviska je pripojené ako samostatná príloha k tejto zápisnici. Plenárne hlasovanie Európskeho parlamentu o celom legislatívnom návrhu je naplánované na 22. mája. Pred týmto hlasovaním sa sekretariát obrátil na predsedníčku výboru AGRI Veroniku Vrecionovú so žiadosťou, aby bolo stanovisko výboru AGRI oficiálne predložené ako pozmeňujúci a doplňujúci návrh. Cieľom tohto postupu je ovplyvniť výsledok správy výboru INTA, ktorú vypracovala spravodajkyňa pani Vaidere.

Zmeny v colnej politike voči ruským a bieloruským hnojivám vyvolali v členských štátoch rôzne reakcie. Napríklad Litva a Poľsko dlhodobo podporujú sprísnenie obchodných opatrení voči týmto krajinám a vítajú návrh Komisie ako krok správnym smerom. Naopak, niektoré južné a západné členské štáty, ako napríklad Španielsko a Portugalsko, varovali pred možným vplyvom vyšších ciel na ceny hnojív na domácom trhu. V Nemecku prebiehajú diskusie medzi združeniami poľnohospodárov a vládou s cieľom zabezpečiť dostatočné alternatívne dodávky, najmä zo severnej Afriky.

Príprava zasadnutia Observatória pre sledovanie trhu s hnojivami - pozvánka, program, diskusia o vývoji trhu v EÚ, vplyv návrhu Európskej komisie na zavedenie ciel na dusíkaté hnojivá na ceny, delegovaný akt Komisie o cieľoch recyklácie fosforu

Sekretariát informoval o nadchádzajúcom zasadnutí expertnej skupiny pre sledovanie trhu s hnojivami, ktoré sa uskutoční 19. mája od 9.30 do 13.00 hod. v rámci zmiešaného zasadnutia. Na programe budú tri hlavné body: po prvé, diskusia o nedávnom vývoji na trhu s hnojivami v Európskej únii; po druhé, posúdenie vplyvu návrhu Komisie na zavedenie ciel na dusíkaté hnojivá dovážané z Ruska a Bieloruska na ich výsledné ceny v EÚ; a po tretie, diskusia o návrhu delegovaného aktu Komisie, ktorý sa zaoberá cieľom recyklácie fosforu.

Aktuálny stav rokovaní o zjednodušení CBAM

Sekretariát informoval, že poslanec Európskeho parlamentu Alexander Bernhuber (Rakúsko, EPP) predložil vo výbore ENVI pozmeňujúci a doplňujúci návrh v rámci diskusie o zmene a doplnení nariadenia (EÚ) 2023/956, ktorého cieľom je zjednodušiť a posilniť mechanizmus kompenzácie emisií oxidu uhličitého na hraniciach (CBAM). Vo svojom návrhu žiadal odložiť uplatňovanie CBAM na hnojivá do 31. decembra 2029. V sprievodnom odôvodnení upozornil na negatívne účinky zavedenia tohto mechanizmu na ceny hnojív, ktoré by mohli ešte viac zaťažiť európskych poľnohospodárov, ktorí už teraz čelia náročným podmienkam zhoršeným súčasnou geopolitickou situáciou. Pozmeňujúci a doplňujúci návrh však nakoniec nebol prijatý.

Nitrátová smernica: Renure, príspevky členských organizácií k pozičnému dokumentu Copa - Cogeca k nitrátovej smernici

Sekretariát poskytol aktuálne informácie o najnovšom vývoji v oblasti technológií RENURE a smernice o dusičnanoch. Uviedol, že v mene združení Copa a Cogeca, EBA a CEMA bol zaslaný spoločný list komisárovi pre poľnohospodárstvo Hansenovi a komisárovi pre životné prostredie Roswallovi, ktorí naliehavo žiadali o urýchlené prijatie revízie smernice o dusičnanoch. Cieľom tejto revízie je objasniť pravidlá pre výnimky umožňujúce používanie technológií RENURE. List reaguje na rastúci tlak, ktorému čelí európske poľnohospodárstvo, najmä v dôsledku očakávaného zníženia dostupnosti hnojív z Ruska a Bieloruska.

Sekretariát pripomenul, že Európska komisia vo svojej stratégii pre budúcnosť poľnohospodárstva a potravinárstva, ako aj v dohode o čistom priemysle uznala potenciál technológií RENEURE ako nástroja na zlepšenie udržateľnosti. Súčasný právny rámec však neumožňuje ich širšie využívanie, keďže smernica o dusičnanoch stále obmedzuje ich uplatňovanie. Sekretariát tiež poukázal na to, že Dusičnanový výbor nebol počas svojich posledných štyroch zasadnutí schopný dosiahnuť konsenzus s cieľom presadiť potrebnú zmenu, čo označil za znepokojujúci vývoj.

V súvislosti s prebiehajúcou revíziou smernice o dusičnanoch sekretariát informoval aj o príprave návrhu stanoviska Copa-Cogeca, o ktorom sa diskutuje predovšetkým v pracovnej skupine pre vodu. Revízia smernice by mala byť ukončená do konca roka 2026. Návrh stanoviska je priložený v samostatnej prílohe a členovia boli vyzvaní, aby do 20. mája zaslali písomné pripomienky. Po ich zapracovaní bude o návrhu 4. júna rokovať pracovná skupina pre vodu, 11. júna pracovná skupina pre životné prostredie a konečné schválenie je naplánované na júnové zasadnutie POCC/CCC. Ambíciou je prijať stanovisko na júnovom zasadnutí prezidií.

Na záver sekretariát vyzval členské organizácie, aby do 20. mája vyplnili priložený dotazník o postupoch hospodárenia s hnojom.

Prínos aktivity pre poľnohospodárov v SR:

Prenos informácií pre členov SPPK k danej problematike.

Vyplývajúce úlohy pre SPPK:

Pre SPPK nevyplývajú zo zasadania žiadne úlohy.